

Nr 118.

Av herrar **Helger m. fl.**, om anslag till inrättande i Värmlands län av en filial utav Sveriges utsädesförening.

Under de senaste åren har den av Sveriges utsädesförening bedrivna verksamheten av de svenska jordbrukarne omfattats med ett allt större intresse. Man har allt mer kommit till insikt om vilken betydelse ett fullgott och lämpligt utsäde har för höjande av avkastningen.

Riksdagen har också i allt större utsträckning lämnat denna verksamhet sitt stöd.

Så beviljade föregående års riksdag anslag för upprättande av en filial av Sveriges utsädesförening i Västernorrlands län och anhöll därjämte hos Kungl. Maj:t om utredning och förslag avseende en liknande filial i Jämtlands län, och i den nu föreliggande statsverkspropositionen hemställes om anslag för inrättande av denna sist nämnda filial.

Dessa båda filialer kunna sägas fylla behovet för de län, där de äro förlagda, men för att resultatet av förädlingsarbetet skall bli så fruktbringande som möjligt, fordras filialer på olika trakter inom landet med skilda natur- och klimatförhållanden.

Värmlands län hushållningssällskaps förvaltningsutskott ingick i juni månad 1916 till Kungl. Maj:t med underdånig hemställan om, att Kungl. Maj:t vid föranstaltande om utredning och uppgörande av förslag till upprättande av en filial till Sveriges utsädesförening inom Jämtlands län jämväl täcktes utreda och uppgöra förslag till en liknande filial inom Värmlands län.

Till stöd för denna sin hemställan har förvaltningsutskottet anfört bland annat följande:

»Den värmländska åkerjorden är nästan undantagslöst mycket kalkfattig, ofta rå och sur, grunt brukad och högst sällan täckdikad, detta senare huvudsakligen beroende på det synnerligen låga jordvärdet. Värm-

land har långa, kalla vårar, tiden för vårsådden är i genomsnitt 14 dagar senare än i Västergötland och 8 dagar senare än i Uppland, varför följaktligen mognadstiden inträffar längre fram på hösten. Vårsåden kommer således att i Värmland utveckla sig och kärnsättas under en senare tidsperiod av sommaren än i nyss nämnda landskap.

I sydligare delarna av länet ävensom i norra Dalsland är medelnederbörden under juni månad ytterst ringa. Dessa trakter äro att räkna som de under denna tid mest nederbördsfattiga i vårt land. Då vårsådden till följd av kylan från Vänerens vattenmagasin inträffar, vilket nyss påpekats, så sent som i medio och slutet av maj månad, nedsättes grödan ofta högst betydligt till följd av en efterföljande torkperiod.

Här erfordras således för ett dylikt klimat lämpliga sorter, och särskilt en havrestam, som besitter den egenskapen att under sin första utveckling kunna uthärda en längre torkperiod.

Av de uppgifter om skörden olika år, vilka finnas angivna i hushållningssällskapets årsberättelser, finner man med förvåning, att skörde-resultaten inom Värmland under de senaste båda årtiondena icke nämnvärt förbättrats. Särskilt i ögonen fallande är, hurusom havreskördarna visat sig synnerligen ojämn. Visserligen kan man iakttaga en liten stegring av hektolitervikten å havre — givetvis en följd av användandet av mera förädlade sorter. Denna stegring har emellertid icke följts av något större utbyte att tala om, trots att jordbruket under de senaste åren omfattats med alltjämt stigande intresse och åkerjordens brukning och gödsling ägnats allt större omsorg.

Orsaken till att skördarna icke i någon vidare grad ökats, torde kanske delvis vara att söka i det förhållandet, att de numera brukliga förädlade sorterna icke besitta de egenskaper, som äro erforderliga för uppnaendet av en bättre utveckling under för handen varande naturförhållanden.»

Styrelsen för Sveriges utsädesförening, som yttrat sig över denna framställning, vilket yttrande återfinnes i statsverkspropositionen, understryker kraftigt behovet av en filial för Värmland och erinrar om att Värmland beträffande den absoluta arealen av den odlade jorden intager femte rummet bland rikets län samt att de likställda delarna av Dal och Västmanland även omfatta vidsträckta jordbruksarealer, varför frågan här gäller ett mycket avsevärt produktionsområde.

Lantbruksstyrelsen, vilken yttrat sig över framställningen om en filial för Värmland, har ävenledes förordat detta förslag.

Departementschefen har emellertid, ehuru han finner beaktansvärda skäl anförda, icke kunnat tillstyrka anslag till en filial för Värmland, på

den grund att det måste anses nödvändigt att av budgethänsyn nu icke medtaga sådana utgifter, som synas kunna utan alltför stor olägenhet uppskjutas någon tid.

Det torde emellertid icke kunna bestridas, att icke en utsädesförädling direkt inriktad på speciellt lokala förhållanden måste vara i hög grad ägnad att inom för handen varande områden höja skördeavkastningen såväl kvantitativt som kvalitativt. Genom de nu pågående lokalundersökningarna har ådagalagts, att odlingen av vete inom Värmland under det senaste årtiondet ungefär fördubblats och denna odling skulle givetvis komma att bedrivas i långt större utsträckning, om för länets klimatiska förhållanden fullt lämpliga varieteter funnes att tillgå. Betydelsen härav får icke vid det nuvarande tidsläget underskattas.

Såsom av förvaltningsutskottet framhållits är uppdragandet av en för särskilt länets södra delar passande havrevarietet en synnerligen aktuell fråga.

På grund av vad som ovan anförts, få undertecknade härmed vördsam samt hemställa,

att riksdagen ville för inrättande av en filial av Sveriges utsädesförening i Värmlands län för år 1918 anvisa ett belopp av 1,500 kronor och för uppehållande av verksamheten vid denna filial 8,000 kronor eller tillhoppa 9,500 kronor.

Stockholm den 24 januari 1917.

Nils Helger.

H. E. Nordström.

Arthur Gustafson.

Kasenberg.

Rosarius Andersson.

Joh:s Hedström.

N. Gust. Åkerlindh.

Albert Mossberg.

N. A:son Berg

i Munkfors.

J. P. Igel.

Gustaf Flognfält.

Axel Schotte.

